JAARGANG 8 No. 3-5.
December 1961.

"Coolia"

CONTACTBLAD VAN DE

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

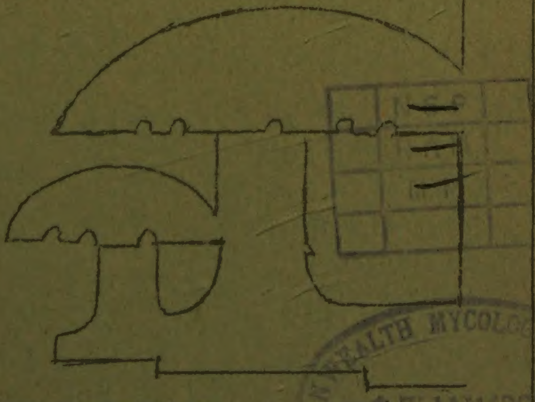

REDACTEUR P.B. JANSEN, MEERTEN VERHOFFSTR. 9, BREDA.

COMMONWEALTH MYCOLOGICAL
15 JAN 1962

PUBLICATIES van de N.M.V.

De prijzen van de nog voorradige publikaties van de N.M.V. zijn als volgt vastgesteld :

	Voor leden	Voor niet-leden.
Mededeling Nr. 25	2.-	4.-
" Nr. 26	1.-	2.-
" Nr. 27	1.50	3.-
" Nr. 28	2.-	4.-
" Nr. 29	4.-	8.-
" Nr. 30	5.-	10.-
Fungus t/m 1953, jrg. 23, per aflevering	0.75	1.50
Fungus 1954 t/m 1958 jrg. 24 t/m 28 per jaargang	5.-	10.-
Coolia 1954 t/m 1958, jrg. 1 t/m 5, per jaargang	3.25	6.50
Coolia 1959 e.v. jrg 6 e.v., per jaargang	4.50	9.-
Paddenstoelenboekje (bij 40-jarig jubileum N.M.V., door G.D. Swanenburg de Veye)	0.50	0.50
Overdrukken en tabellen:		
C.Bas, 1956, Marasmius	0.30	0.30
C.Bas, 1957, Vogelnestzwammetjes	0.15	0.15
G.L.van Eyndhoven 1957 Aardsterren	0.45	0.45
G.L.van Eyndhoven Determineertabel op de geslachten van gekleurdsporige plaatjeszwammen	0.25	0.25
H.J.Hueck,Myco-sociological methods of investigation	1.-	2.-
H.S.C.Huijsman,1954,Boletentabel	0.25	0.25
H.S.C. Huijsman, 1956 Lepiota	0.45	0.45
H.S.C. Huijsman, 1955 Onze gele en bruine Russula's	0.20	0.20
R.A.Maas Geesteranus, 1955 Onze gesteelde Hydnums	0.20	0.20

Met deze prijsopgave zijn de vroeger gepubliceerde prijzen vervallen.

Het Bestuur.

PADDESTOELEN EN RELIGIE.

Toen de Heer R.G.Wasson, Amerikaans bankier, huwde met een Russische vrouw, ontdekte hij, dat er tussen hem en zijn echtgenote een verschil bestond, dat, hoewel op het eerste gezicht niet erg belangrijk, een grote invloed op hun verder leven zou hebben.

Het bleek de Heer Wasson, dat zijn vrouw een grote liefde had voor paddestoelen, terwijl hijzelf zich het bestaan van deze organismen nauwelijks bewust was. Mevrouw Wasson had uit haar vaderland niet alleen een gedegen kennis van eetbare en giftige soorten meegebracht, maar ook een grote waardering voor de "waardeloze" soorten, die zij alleen al om de sierwaarde mee naar huis nam.

Tijdens hun gesprekken over dit verschil in instelling tegenover fungi, realiseerden zij zich, dat zij beiden in dit opzicht goede vertegenwoordigers waren van de volken, waar toe zij behoorden en dat de etiketten "mycophilia" (liefde voor de fungi) en mycophobia (afkeer van de fungi) op de etiketten van ganse populaties geschreven konden worden.

Het idee drong zich aan het echtpaar Wasson op, dat er voor deze, tot het cultuur patroon van gehele volken behorende eigenschappen, een verklaring moest zijn, vermoedelijk ver terug in de historie.

Deze veronderstelling nu werd uitgangspunt van een omvangrijk onderzoek naar de relaties tussen mens en paddestoel. De equivalenten voor het woord paddestoel en de namen van een aantal soorten in een groot aantal talen werd nagegaan. De rol van de paddestoel in de spreektaal, in de litteratuur, in de kunst en in de geschiedenis werd onderzocht.
En over de gehele wereld werden primitieve bevolkingsgroepen bezocht en getest op hun kennis van de paddestoelen. Bij dit alles werd vooral gelet op de emotionele waardering van de paddestoel door de mens.

Veel van de gegevens uit deze onderzoekingen zijn te vinden in Wassons boek : "Mushrooms, Russia and History"

(helaas voorzover mij bekend, vermoedelijk door de hoge prijs, niet in Nederland aanwezig).

Geleidelijk rijpte bij de Wassons het idee dat de houding van bepaalde volken tegenover paddestoelen zijn oorsprong moest vinden in religieuze gebruiken in de vroege geschiedenis. Zo kwamen zij te weten, dat de gewone Vliegenzwam, Amanita muscaria, een rol speelde in de godsdienst van een aantal geïsoleerde volksstammen in Siberië. Ook ontdekten zij, dat schrijvers uit de 16e eeuw berichtten over fungi, waaraan de Indianen in Mexico een goddelijke waarde hechtten.

Bovendien vonden archeologen in Guatemala steeds meer ong. 30 cm hoge stenen paddestoelen, zonder evenwel te veronderstellen, dat het werkelijk paddestoelen moesten voorstellen. Het waren de Wassons, die durfden verkondigen, dat men hier met religieuze symbolen te maken had, van een eredienst, waarin paddestoelen een belangrijke rol speelden.
Is hun veronderstelling juist, dan gaan de sporen van deze cultus terug tot circa 1500 jaren voor Christus.

Nu rees de vraag welke paddestoelen in Midden Amerika vereerd werden en waarom.
Verschillende schrijvers hadden reeds vermeld, dat de eredienst van de paddestoel in de bergen van Mexico nog bestond. Een onderzoekingstocht naar dit gebied lag dus voor de hand. Enige van deze tochten vonden plaats in 1953 en latere jaren en de resultaten waren bijna sensationeel.

Nog altijd worden in de natte tijd omstreeks Nieuwe Maan in de bergen van Mexico 's morgens voor zonsopgang de heilige paddestoelen verzameld. "Gods vlees" werden ze door de Azteken genoemd. Verhandeld worden ze niet. Door bananebladeren tegen profane blikken beschermd worden ze bij de priester(es) gebracht, soms pas nadat ze in de kerk enige tijd in een kom op het altaar hebben gestaan.

's Avonds wordt dan in een afgelegen hut door de priester voor een kleine groep de eredienst opgedragen. De aanwezigen nemen enige paddestoelen tot zich, waarna zij bij gedempt licht en zacht, eentonig zingen van de priester, in een wonderlijke toestand geraken, waarin zij

ongelooflijke en ontzagwekkende vizioenen zien, "waarin zij over de horizon van dit bestaan schouwen, andere dimensies van bestaan betreden, waarbij zij zelfs God leren kennen".

De Heer Wasson, die na zeer veel moeite, er zelf in slaagde aan zo'n séance deel te nemen, waarschuwt, dat deze ervaring met geen andere te vergelijken is en dat onze taal de woorden niet kent om haar te beschrijven. Het lichaam wordt loodzwaar, maar alle zintuigen krijgen een uiterst scherp waarnemingsvermogen en zijn niet meer aan tijd en ruimte gebonden. "Terwijl het lichaam daar ligt, is de ziel vrij, verlost van alle tijdsbesef, alert als nooit te voren, een eeuwigheid levend in één nacht".

Slechts het Griekse woord "ekstatis", dat de vlucht van de ziel uit het lichaam betekent, schijnt een adequate term voor deze ervaring, die oneindig schoon en tegelijkertijd verschrikkelijk is.

Het merkwaardige is, dat men na enige uren weer volkomen fit is voor de dagelijkse arbeid. Maar de dingen van alle dag lijken oneindig veel onbelangrijker dan dat wat men 's nachts beleefd heeft.

Er is een opmerkelijke gelijkenis tussen de Mexicaanse cultus van de goddelijke paddestoel en het Mysterie van Eleusis in het oude Griekenland, waarvan het geheim tot nu toe angstvallig bewaard is gebleven.

Uit beschrijvingen en afbeeldingen is gebleken, dat in de tempel van Eleusis de ingewijden, na het tot zich nemen van een drank, verbazingwekkende vizioenen kregen. De beschrijvingen van de ervaringen van hen, die aan deze ceremoniën deelnamen, o.a. Plato, komen sterk overeen met die van de Wassons van de Mexicaanse riten.

Betekenisvol is het feit, dat ook de oude Grieken paddestoelen "het voedsel der Goden" noemden. Zou het mysterie van Eleusis geen mysterie meer zijn ?

Het onderzoek van de hallucinogene of psychotrope fungi (zo worden de vizioenen verwekkende soorten thans aangeduid) werd voortgezet. De soorten werden door vooraanstaande mycologen als Heim, Singer en A.H.Smith onderzocht en beschreven.

Hierbij zijn ong. 20 soorten en enige variëteiten met hallucinogene eigenschappen bekend geworden, waarvan driekwart nieuw voor de wetenschap. De meeste behoren tot het geslacht Psilocybe, maar er zijn ook soorten uit de geslachten Stropharia, Psathyrella, Panaeolus en Conocybe onder.

Een aantal soorten zijn in cultuur gebracht en na chemische analyses is men erin geslaagd de psychotrope stoffen te identificeren : zij behoren tot de indol-derivaten. Stoffen met dezelfde eigenschappen komen voor in zaden, die door Mexicanen worden gebruikt ter vervanging van de heilige paddestoelen, als deze niet beschikbaar zijn. Het zijn zaden van Rivea corymbora en Ipomoea violacea, beide behorende tot de Convolvulaceae, de familie van de Windeachtigen.

Het is dus mogelijk, dat de Grieken andere planten dan paddestoelen gebruikten voor de bereiding van hun hallucinogene drank. Opvallend is echter, dat de ceremoniën in Eleusis alleen in september en october plaats vonden.

De pharmaceutische industrie heeft grote belangstelling voor de hallucinogene stoffen. Er blijken mogelijkheden te zijn tot toepassing ervan in de geneeskunde.

Het één en ander demonstreert wel duidelijk, hoe goed het is dat man en vrouw hun onderlinge problemen goed uitpraten. Zelden zal dit uitpraten zulke resultaten hebben als in het geval van de Heer en Mevrouw Wasson !
Maar zelden zal ook dit uitpraten zo grondig gebeuren !

N.B. De gegevens voor bovenstaand artikel werden ontleend aan het art. van R.G.Wasson : "The Hallucinogenic Fungi of Mexico", in Botanical Museum Leaflets of the Harvard University 19(7):137-162 (1961).

Drs.C.Bas.

In aansluiting op bovenstaand art. verwijzen wij onze lezers nog naar het verslag van de lezing van Dr.Singer op pag. 41 e.v. van dit nr.

-0-0-0-0-

Waarnemingen uit Groningen.

Mei 1961 op zand, tussen afval langs de R.K.kerk op het Academieplein een 5-tal exemplaren van Morchella intermedia, althans de intermedia groep (determin.Bas). Helaas is nadien dit strookje grond met tegels belegd, "woeste gronden" worden in Nederland niet meer geduld! In de Stadshortus vond de hortulanus, de heer Laarman op 15 aug. op een Gymnocladus dioica (een Caesalpinacae) een plm. 20 cm lange "klomp" fungus, gevuld met ronde sporen voorzien van een apiculus. Het leek me de conidiënvorm van een Polyporacae zoals mij van Ptychogaster bekend was (Ceriomyces albus, de boompuist). Volgens Maas Geesteranus naar wie ik de zwam opzond, is het wellicht de conidiënvorm van de zwavelpolyporus, Laetiporus (Tyromyces) sulphureus.

Agaricus augustus
(naar Kühn & Romagn.)

We zullen er het volgend jaar op letten of de "officiële" poriënvorm te voorschijn komt. Het vorig jaar stond in dezelfde Hortus, onder een linde, Agaricus augustus Fr.(Q) (determin. bevestigd door het R.Herbar). In de Harense Hortus "De Wolf" stond onder larixen voor het derde achtereenvolgende jaar de spierwitte variëteit, met witte sporen, van Suillus aeruginascens (Secr.)Snell (= Boletus viscidus). In 1955 (Coolia jrg.2, no.6) berichtte ik over het voorkomen van Agaricus Bernardi (Quél.) Sacc. langs de Lauwerszee en sprak toen het vermoeden uit dat deze champignon wel meer langs onze kusten zal voorkomen. Deze zomer vond ik de zwam bij honderden tegen de binnenzijde van de Zuiderzeeafsluitdijk, achter de draadomheining, bij het monument!

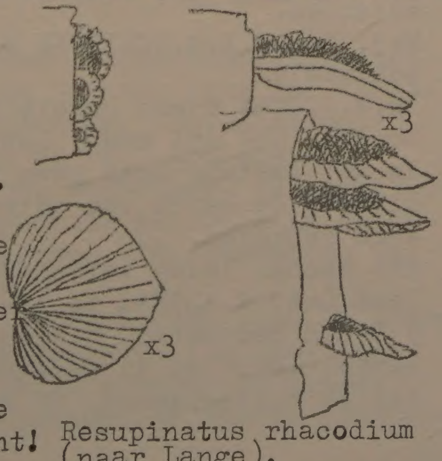

Resupinatus rhacodium
(naar Lange).

Op het gazon van het terrein van het Academisch ziekenhuis groeiden deze zomer vier exemplaren van de zeldzame Omphalia cyathiformis (Fr. ex Bul.) Kühn. Romagn. (Clitocybe), in het natuurmonument "Westerbroek" aan de weg naar Hoogezand, op takjes, een klein, karakteristiek Pleurotusje, Resupinatus rhacodium (Berk. en Curt.) Sing. (determin. bevestigd door Bas). Het is een tot plm. 1 cm breed donkergrijs waaiertje met een zeer typische zwart-ruwharige bekleding van de hoed tot op plm. 2 mm van de rand, die kaal is.

L. S. Wildervanck.

-.-.-.-.-

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

JAARVERSLAGEN 1960.

a. Jaarverslag 1960 van de Secretaresse.

De Algemene Ledenvergadering 1960 werd gehouden op 28 mei in het Phytopathologisch Laboratorium "Willie Commelin Scholten" te Baarn.
Des middags vond de huishoudelijke vergadering plaats, waarna demonstraties en mededelingen van enkele leden volgden. Op de avondvergadering werden een viertal voordrachten gehouden, waarbij achtereenvolgens gesproken werd door:
Mej. A.L. VAN BEVERWIJK over: Het drogen van schimmelcultures.
Mej. Drs. M.A.A. SCHIPPER over: Het Lyophiliseren van schimmels.
Dr. M.A. DONK over: Enkele fungi uit Canada (demonstratie).
Dr. J.A. VON ARX over: Iets over Ascomyceten.
In het Bestuur kwam geen verandering. Mej. Drs. J.P.S. SMIT, die aan de beurt van aftreden was, doch herkiesbaar, werd herkozen.
Het aantal leden veranderde slechts weinig: 1 lid overleed (mej. W. ALBERS te 's-Gravenhage op 24.IV.60), 5 leden bedankten, 8 nieuwe leden traden toe; totaal aantal leden op 31 December 1960: 187 (157 binnenlandse, 19 buitenlandse, 11 huisgenoot-leden).

De heer C.BAS, die sedert de oprichting van Coolia in 1954 de functie van redacteur hiervan heeft bekleed, is als zodanig afgetreden en werd opgevolgd door de heer P.B.JANSEN. De vereniging is de heer BAS veel dank verschuldigd voor de moeite en zorg, die hij zich gedurende deze zes jaren heeft gegeven om het tijdschrift steeds van copie te voorzien, hetgeen zeker geen sinecure was. We hebben in de loop van 1960 evenwel kunnen constateren, dat het redacteurschap bij de heer JANSEN eveneens in goede handen is.

Van de verschillende publicatiesm welke in Coolia de aandacht vroegen, mag misschien speciaal vermeld worden die van Dr.R.A.MAAS GEESTERANUS in het januarinummer 1960, waarin hij een systematisch overzicht geeft van de in de bibliotheek der N.M.V. aanwezige determineerwerken. In verband met het feit, dat voor de leden geen catalogus van de bibliotheek meer beschikbaar is, zullen zeker vele leden met dit overzicht gebaat zijn.

In zijn nieuwe functie van excursiecommissaris, - welke functie op de algemene ledenvergadering van 28.V.60 werd ingesteld - heeft de heer C.BAS nu de organisatie en verzorging van de excursies op zich genomen. In 1960 zijn een groot aantal excursies gehouden. De belangstelling van de zijde der leden was echter niet altijd zeer groot. Weekendexcursies vonden plaats: op 24/25 september een weekend van de Floracommissie in de omgeving van Beilen; op 15/16 oktober het landelijk weekend van de N.M.V. naar Leersum.

Verder werden een aantal Zaterdagmiddagexcursies georganiseerd in verschillende streken van ons land (op 17.IX. Amsterdam, Amsterdamse bos; Rotterdam, Kralingerhout; Wageningen, Oranje Nassau Oord; op 8.X. Apeldoorn, Het Loo; Breukelen, Over-Holland; Wassenaar, Meyendel) en op zondag 9 oktober werd een excursie gehouden in samenwerking met de paddestoelenwerkgroep afd. Eindhoven van de K.N.N.V. naar het Heezer bos.

Na de oproep in Coolia van juli 1960 hebben zich 10 leden als abonné voor de Mycologische portefeuille aangemeld. Door allerlei omstandigheden kon de circulatie echter niet meer in 1960 beginnen; wel werden de nodige admini-

stratieve voorbereidingen getroffen.
Op zaterdag 10 december werd in het Botanisch Laboratorium te Utrecht de Tweede Mycologische Dag gehouden. De volgende sprekers hielden daar een voordracht:
Dr.R.SINGER: Psychotropic fungi (Hallucinogene schimmels).
Dr.A.P.KOLE: Electronenmicroscopische waarnemingen aan de zweepdraden van zoösporen.
Drs.J.VAN BRUMMELEN: Enkele problemen uit de taxonomie der Ascobolaceae.
Mevr.Drs.H.F.J.VON ARX-VAN DER BRUGGE: Invloed van het licht op het schieten van ascosporen van Gelasinospora.
Mej.Dr.T.HOF: Schimmels en hout.
Dr.G.A.DE VRIES: Keratinofiele schimmels.
De belangstelling voor deze Mycologische Dag was groot; er waren ook verschillende introducé(e)s aanwezig, waarvan zich een drietal tijdens de vergadering als lid van de vereniging hebben aangemeld.

Amsterdam, 24 juni 1961.

De Secretaresse,

Dr. A. JAARSVELD.

-o-

b. Jaarverslag 1960 van de Penningmeester.

Jaarrekening 1960

Inkomsten		Uitgaven	
Contributies	F. 996,91	Boekenfonds	F. 80,--
Inningskosten	F. 16,31	Contributies	F. 35,--
Publicaties	F. 94,80	Mycologendag	F. 17,50
Rente Spaarbank	F. 84,16	Publicaties	F. 384,--
		Declaraties	F. 61,21
		Berichtkaarten portefeuille	F. 29,--
		Tijdschriften	F. 38,96
		Bestelde boeken	300,--
		Batig saldo	F. 246,51
	F.1192,18		F.1192,18

Bezit van de Vereniging.

Coolfonds	F. 118.35			
Brakmanfonds	F. 120.53			
Effecten	F. 2174.40		(Jubileumfonds	F. 8.62
Rotterdamse Bank	F. 360.23)		(Boekenfonds	F. 1651.12
Spaarbank	F. 2931.30)	waar	(Tentoonstellings-fonds	F. 559.47
Giro	F. 588.98)	van	(Mycologiafonds	F. 132.17

Begroting 1961

Inkomsten		Uitgaven	
Contributies	F. 1000,--	Publicaties	F. 750,--
Rente Spaarbank, enz.	F. 90,--	Tijdschriften	F. 200,--
Publicaties	F. 90,--	Declaraties	F. 90,--
Inningskosten	F. 15,--	Contributies	F. 35,--
		Inningskosten	F. 5,--
		Boekenfonds	F. 90,--
		Mycologendag	F. 17,50
		Batig saldo	F. 7,50
	F. 1195,--		F. 1195,--

Het financiële jaar 1960 is voor de vereniging niet niet slecht geweest. Er bedankten leden, er kwamen nieuwe leden bij, het totaal bleef ongeveer hetzelfde.
De buitenlandse ruilrelaties vervielen en dus moeten deze tijdschriften nu worden betaald. In 1960 stuurden verschillende buitenlanders nog geen nota's, maar dit zal in 1961 wel anders zijn. Ook zal Coolia, als het wordt uitgebreid, wel meer gaan kosten.

w.g. J.P.S.Smit.

-.-.-.-

c. Jaarverslag 1960 van de secretaris van de Floracommissie

A. Op 24 en 25 september werd het Floracommissie-weekend gehouden te Beilen in Drente. Er werd een bezoek gebracht aan het Mantingerbos, aan het Lheebroekerzand, aan enkele vennetjes en aan verschillende typen naald-

en loofbos.
De acht deelnemers hebben zeer kunnen genieten van het fraaie landschap, het mooie weer en de fungi.
Dr.J.J.BARKMAN, directeur van het biologisch station te Wijster, heeft veel tot het slagen van dit weekend bijgedragen.
Een uitvoerig mycologisch verslag van dit weekend is reeds gegeven door de heer C.BAS in Coolia 7: 44 (1960).

B. In verband met het tweede mycologische congres te Praag en het bijzonder uitgebreide excursieprogramma van de vereniging voor 1960 heeft het bestuur van de floracommissie geen "floradag" georganiseerd.

C. De voorbereidingen voor het nieuwe paddestoelenboekje voor Nederland vorderen slechts langzaam. Vele groepen vereisen een vrijwel geheel nieuwe bewerking. Ook moeten de determineertabellen eerst nog in de praktijk worden getoetst. Zoals de situatie thans is, zullen de voorbereidingen zeker nog twee tot drie jaar in beslag nemen.

Haarlem, 16 juni 1961. J. van Brummelen.

d. Jaarverslag 1960 van de redacteur van Coolia

In juni 1960 is door ondergetekende de redactie van ons contactorgaan "Coolia" overgenomen van de heer C.BAS.
Uitgekomen zijn de nummers 2 t/m 5 van jaargang 7 en dezer dagen zal no. 1 van jaargang 8 uitkomen.
De grootste zorg van de redacteur is en blijft de copie. Reeds vele malen hebben wij onze leden verzocht om ons eens iets over hun mycologische belevenissen te schrijven, maar er zijn slechts enkelen, die ons hun zeer gewaardeerde medewerking hebben verleend.
Dus ook bij deze gelegenheid willen wij weer vragen: vergeet "Coolia" niet !

Technische moeilijkheden zijn er niet, wel krijgen wij na de verzending van elke "Coolia" één of enkele ex. terug als onbestelbaar, dat zijn dan de oude adressen van de leden, die verzuimden ons hun adreswijziging op te geven. Dus een verzoek aan de lezers van "Coolia", die gaan verhuizen: stuur ons even een adreswijziging.
Breda 21 juni 1961. w.g. P.B. Jansen.

e. Jaarverslag 1960 van de Portefeuillecommissaris

De Portefeuillecommissaris deelde op de vergadering mede, dat men in 1960 nog niet verder gekomen is, dan de administratieve voorbereidingen. (Inmiddels is echter in 1961, kort voor de jaarvergadering de circulatie van de Mycologische portefeuille weer begonnen).

f. Jaarverslag 1960 van de Bibliothecaris

Aan de catalogisering van boeken en overdrukken wordt geregeld gewerkt. De voortgang van dit werk wordt bepaald door het aantal bezoeken aan de bibliotheek in Utrecht, maar een beëindiging wordt toch wel in twee jaar voorzien.

Ten behoeve van de leden is in Coolia 6 : 44 - 52, 1960 een lijst gepubliceerd, die hun tot leiddraad moeten dienen, indien zij niet weten met welk werk een bepaalde paddestoel gedetermineerd moet worden.

Het aantal uitleningen blijft, als alle jaren, gering. Daar staat tegenover, dat er waarschijnlijk verschillende delen uit onze bibliotheek, vermoedelijk inderdaad alleen door leden, worden geleend, waarover ik geen bericht heb ontvangen. Dit geeft de gelegenheid er op te wijzen, dat het gewenst lijkt de bibliothecaris van het instituut waar de bibliotheek is gevestigd aan te wijzen als bibliothecaris van de Vereniging.

w.g. R.A.Maas
Geesteranus.

g. Jaarverslag 1960 van de Excursiecommissaris

Dit jaar heeft de N.M.V. het gewaagd het excursieprogramma aanzienlijk uit te breiden in vergelijking met voorgaande jaren.

Het idee hierachter was dat de N.M.V. meer gelegenheid moest bieden aan leden en belangstellenden om onder goede leiding mycologische veldkennis op te doen.
Het ziet er echter naar uit, dat de pessimisten onder ons gelijk krijgen. Uit de opkomst op de excursies blijkt, dat de meeste leden van de N.M.V. geen behoefte hebben aan meer dan één à twee excursies per jaar en dat

een groot aantal van hen zelfs niet naar een excursie komt als deze dicht bij huis gehouden wordt en er slechts een zaterdagmiddag mee gemoeid is. Dat er op een deel van de excursies, de beide weekendexcursies buiten beschouwing gelaten, toch een redelijke opkomst was, kwam mede door de belangstelling van buitenaf (leden van de K.N.N.V. en introducé's).

In het totaal hebben ± 80 personen aan de 8 door de N.M.V. georganiseerde excursies deelgenomen waarbij inbegrepen ± 25 niet-leden.
Het weekend in Leersum (15/16 okt.) had de grootste opkomst n.l. 24 personen. Het weekend van de Floracommissie in Beilen (24/25 sept.) telde 10 deelnemers. Het aantal deelnemers aan de vorige excursies varieerde van 4 - 14 (waarvan 3-6 leden van de N.M.V. !).

Vooral teleurstellend was, dat de vier zaterdagmiddag-excursies bij de grote steden, gemiddeld slechts 4 à 5 leden van de N.M.V. aantrokken. Aan de terreinkeus ligt het niet, want het Amsterdamse bos, de Kralingerhout enz. zijn mycologisch gezien zeer interessant.

Voor een meer gedetailleerd verslag van de excursies zij verwezen naar Coolia 7 (4) : 42 - 46.

Amsterdam 24 juni 1961. w.g. C.Bas.

-o-o-o-o-o-

MYCOLOGIE ROND EINDHOVEN IN 1961

Wellicht is het U net zo gegaan als mij. In juli en augustus had ik grote verwachtingen van het paddestoelen seizoen. Er waren toen al veel soorten te vinden en zelfs in vele exemplaren tot .... Ja, U weet het, september en october : een dieptepunt in mycologische genoegens.
Nooit waren de bossen zo leeg in de afgelopen drie slechte jaren !

Tegen het einde van de herfst kwam er een kleine opleving, maar de vorst bedierf het weer. Toch ben ik niet geheel ontevreden. Minstens 25 nieuwe soorten heb ik leren kennen en de kennismaking met een aantal zeldzame gasten kunnen hernieuwen.

Wat mij vooral opviel, was dat er een heel stel soorten te voorschijn kwam, die we anders hier rond Eindhoven bijna nooit te zien krijgen. Daar zijn de omstandigheden blijkbaar wel gunstig voor geweest.

Andere bekende soorten waren slechts in enkele exemplaren te vinden, terwijl vele algemene soorten geheel ontbraken.

Ik wil U dat toelichten aan de hand van een kleine bloemlezing uit onze ervaringen.

Van de Indigo Boleet, Boleteus cyanescens Fr.ex Bull. is hier wel eens een ex. gevonden. Dit jaar zagen we een prachtige serie, van jong tot oud en in gave toestand.

Boletus castaneus Fr.ex Bull. herinnerde één der werkgroepleden zich uit een ver verleden. Nu was hij echter present en de vraag is, of we deze soort vroeger niet zijn voorbij gelopen.

Boletus cavipes Opat., de Holsteel Boleet, kenden we van één vindplaats. Nu is hij ons van drie andere terreinen bekend, waar we hem overvloedig vonden tot exemplaren van 15 cm hoeddoorsnede toe !

Amanita phalloïdes Fr. is voor ons een zeldzame soort, al wordt hij ieder jaar wel eens meegebracht van hetzelfde landgoed. Dit jaar groeide hij echter in twee andere bossen in behoorlijk aantal.

Opvallend is geweest, het volledig ontbreken van de Vliegenzwam, Amanita muscaria Fr.ex L.,die echter aan het eind van het seizoen toch nog te voorschijn kwam.

Amanita rubescens is vrijwel constant aanwezig geweest en ook Amanita citrina heeft niet ontbroken.

Aan Melkzwammen is de omgeving van Eindhoven niet erg rijk. De gewone soorten zijn haast alle gevonden, op Lactarius pyrogalus na. Lactarius turpis Fr. ex Weinm. is zeldzaam geweest, doch Lact. quietus kwam heel veel voor.

We zijn nu ook zeker van Lact. cimicarius Batsch (is Lact. serifluus van Lange en Neuhoff).

Van de Russula's zijn Rus.paludosa en cyanoxantha veel gevonden in het begin, evenals Rus.pseudo-integra Arnould-Goris.

Voor ons was Rus. cutifracta Cke een aardige vondst (3 x). Deze op een Regenboogzwam lijkende soort heeft een grijs lila hoedhuid, die door vele kleine barstjes als het ware "gekrakkeleerd" is.
Vrij veel hebben we de voor ons nogal zeldzame Rus. pectinata Fr.ex Bull. gevonden. Geheel nieuw voor ons was Rus.curtipes Schaeff., een kleine compacte soort, met gele sporen, niet scherp van smaak en met een droge, matte rode rode hoedhuid, die in het centrum okerkleurig wordt.

Van Tricholoma album Fr. vinden we wel eens een klein, eenzaam individu, maar eind november gaf ons een prachtig ontwikkelde heksenkring van grote exemplaren.

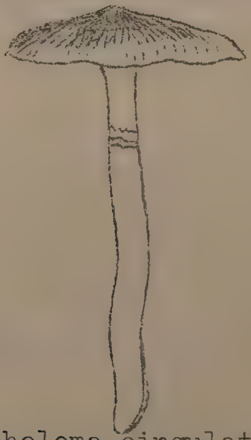
Tricholoma cingulatum (naar Lange)

Voor de tweede maal hebben we in deze streek Tricholoma cingulatum Fr. gevonden, te kennen aan de zwakke ring. Op het eerste gezicht doet deze Ridderzwag aan een Vezelkop denken.
Tricholoma ustaloïdes Romagn. hebben wij vrij veel verzameld.
Van de Vezelkoppen kwam vooral Inocybe posterula Britz.-eutheles Sacc. veel voor, maar een aardige vondst was wel de ruige, donker bruine Inoc. hirsuta (Lasch) Quél. en de grote Inoc. squamata Lange.

Een goede herinnering aan dit seizoen blijft de vondst van 5 verschillende Stekelzwammen op één excursie in begin september.

De Bleke Smalplaat, Psathyrella Candolleana (Fr.ex Bull.) hebben we geloof ik nog nooit zoveel aangetroffen en ook de Kopergroenzwam Stropharia aeruginosa Fr.ex Curt. was goed vertegenwoordigd

We hebben ons deze maanden wel steeds afgevraagd, of we nog eens een echte goede Gymnopilus sapineus Fr. in deze streken zullen vinden.

Dit zijn zo onze ervaringen in de Eindhovense contreien. Misschien heeft U soortgelijke ontdekkingen gedaan, of dan toch zeker andere.

Het lijkt me erg nuttig om de vondsten van afwijkende jaren zorgvuldig vast te leggen en te vergelijken met zogenaamde "normale" jaren.

Fr.Benjaminsen.
St.Hubertusstraat 44.
Eindhoven.

Noot van de red.: Gymnopilus sapineus, de echte, is in de Peel een algemene paddestoel. De Gymnopilus, die men altijd in de dennebossen vindt is Gymn.penetrans. Voor diegenen, die Inoc.squamata nog niet kennen : zoekt U Coolia 7:2, van juli 1960 nog eens op.

-=-=-=-=-

HALLUCINOGENE SCHIMMELS.

Van Dr.R.Singer (Tucuman-Argentinië) ontvingen wij in juli een samenvatting van de voordracht over "Psychotropic Fungi" (hallucinogene schimmels), welke hij op 10 dec. 1960 op de tweede mycologische dag (zie Coolia 7, 5 : 51), voor de leden van onze vereniging heeft gehouden.

Psychotrope schimmels (dwz schimmels die een zekere invloed uitoefenen op de menselijke geest) vormen in de psychiatrie een terrein van onderzoek, dat meer en meer in omvang toeneemt. Dit is vooral het geval sinds de alcaloïden van Claviceps purpurea bestudeerd zijn en in voldoende hoeveelheid voor clinisch gebruik geproduceerd kunnen worden.
En vooral ook sinds het recente onderzoek van de Mexicaanse hallucinogene schimmels.

Aan dit onderzoek heeft Dr.Singer deelgenomen, aanvankelijk door de eerste psychotrope Basidiomyceet te identificeren (Psilocybe cubensis 1951). Later door door een groot aantal soorten in het bijzonder van het Geslacht Psilocybe te bestuderen, te isoleren en te kweken. Hij bestudeerde daarbij hun taxonomie en physiologie en stelde vast, dat er een verwantschap bestaat tussen de enzymen, die verantwoordelijk zijn voor het optreden

van het blauwe pigment bij de Strophariaceae en de Coprinaceae, en die welke het zijn voor de aanwezigheid van psychotrope stoffen.

Onder de ascomyceten zijn vier psychotrope soorten bekend. Van de Basidiomyceten wordt Amanita muscaria (of een soort, die daar dicht bij staat) in Noord Oost Azië gebruikt, om hallucinaties te verwekken; de chemische samenstelling van deze soort is echter nog onvoldoende bestudeerd. Zowel buftanine als muscarine en misschien nog een niet nader bepaald alcaloïd kunnen bijdragen tot de werking, die van deze soort beschreven wordt. In Nieuw Guinea wordt de beruchte Waghirivier waanzin (een hysterisch syndroom) opgewekt door het gebruik van Russula nondorbingi Singer (Singer 1958) en misschien nog andere soorten.

Deze Russula soorten zijn nog niet geanalyseerd of gekweekt.

De Coprinaceae met hallucinogene werking hebben een groot verspreidingsgebied, maar ze schijnen bij geen enkele volk een rol te spelen in de volksgeneeskunde of bij godsdienstige riten. Men heeft er reeds Serotonine, psilocybine en andere stoffen in kunnen aantonen, men heeft ze alle kunnen kweken en ze worden nog verder onderzocht.

Het meeste werk is besteed aan het onderzoek van de Mexicaanse hallucinogene Strophariaceae, welke alle behoren tot het geslacht Psilocybe, sectie Caeruloscentes Singer. Dit heeft geleid tot methoden, die op industriële schaal zijn toe te passen, zowel voor het kweken in speciale paddestoel kweekhuizen als in zuivere mycelium cultuur.

Twee psychotrope stoffen, nl. psilocybine en psilocine, waarvan de eerste fosfor bevat, heeft men in zuivere vorm verkregen, hun structuurformule is door Hofmann en zijn medewerkers in Zwitserland vastgesteld. Alle tot dusver bekende psychotrope stoffen hebben een interessante eigenschap gemeen : ze hebben een indolkern (Indol is een giftige stof die bijv. gevormd wordt bij bederf van eiwitten van oesters, de formule is C_8H_7N).

Een indolkern treffen we ook aan bij serotonine, een stof welke beschouwd wordt als een belangrijk hormoon in het menselijk lichaam. Volgens de tegenwoordige theorie regelt serotonine bepaalde functies van de menselijke hersenen en hebben psychotrope stoffen een werking een werking, die daar tegenin gaat. Hun gelijksoortige chemische structuur maakt, dat ze in de plaats kunnen treden van serotonine. Men neemt tegenwoordig vaak aan, dat deze substitutie plaatsvindt in geval van psychosen en andere geestesziekten en dat het terugdringen van zulke substituties zou leiden tot het genezen van zo'n geestesziekte.

Een andere toepassing van de psychotrope stoffen is hun vermogen om een psychotherapeutische behandeling te verkorten, daar ze de patient helpen, verborgen trauma's naar de oppervlakte te brengen.

Het neuropsychiatrisch onderzoek, hetwelk de aanleiding vormde voor het doen van bovengenoemde chemische, physiologische enz. onderzoekingen, heeft zijnerzijds indirect bijgedragen tot een beter begrip van de betrokken groepen schimmels, in het bijzonder wat betreft hun taxonomie, physiologie, ecologie en chemie.

De Secretaresse
Dr. A. Jaarsveld.

-o-o-o-o-o-

B O E K B E S P R E K I N G

Moderne Champignonteelt door P.J.C. Vedder.
Uitg. Tjeenk Willink-Zwolle 1961. 208 pag. met 94 afb.
Prijs geb. Fl. 13.50.

Een alleraardigst boekje, speciaal op de praktijk afgestemd. Nadat we in het eerste hoofdstuk het één en ander hebben gelezen over de geschiedenis van de champignoncultuur en de huidige stand van deze cultuur in ons land en andere landen, krijgen we in het tweede hoofdstuk eenvoudige theorie over de plaats van de champignons in het plantenrijk.
De volgende hoofdstukken zijn vooral op de praktijk van de champignonteelt gericht, zo wordt bijv. bouw en

inrichting van een kwekerij uitvoerig behandeld. Dat ook de mest en mestbehandeling, de eigenlijke teelt en de daarmee samenhangende moeilijkheden, zoals ziekten en plagen, de nodige aandacht krijgen, spreekt wel vanzelf.

Het boek van Vedder bevat minder theorie dan de in 1958 verschenen handleiding voor de Champignon cultuur van Bels-Koning en Bels (zie Coolia 5:2, 1958), en naar dit boek wordt dan ook dikwijls verwezen.

Voor diegenen, die zich op het gebied van de champignon cultuur eens willen orienteren is het boek van Vedder zeer aan te bevelen.

Waarom ook Vedder nog hardnekkig vasthoudt aan de geslachtsnaam Psalliota in plaats van Agaricus is mij niet duidelijk.

P.B.J.

-.-.-.-.-

FLORA-DAG 1961.

Op zaterdag 16 september werd in zaal Madoera van het Phytopathologisch Laboratorium "Willie Commelin Scholten" te Baarn de door de Floracommissie georganiseerde Flora-dag gehouden, waarvoor een vrij grote belangstelling bestond. De zaal was voor deze gelegenheid bijzonder fraai versierd met kunstig opgemaakte bloemstukken.

Dit jaar sonden de melkzwammen in het centrum van de belangstelling.

Om 14.30 uur opende de waarnemend voorzitter de bijeenkomst, heette alle aanwezigen welkom en deelde mede, dat Prof. Dr. A.J.P. Oort zijn aangekondigde lezing niet kon houden.

Op voordracht van het bestuur van de Floracommissie werd Dr. E. Kits van Waveren met algemene stemmen gekozen voor de vacante plaats in dit bestuur.

Hierna hield Drs. C.Bas een inleiding tot het geslacht Lactarius. Na een historisch overzicht besprak hij de verschillende kenmerken van het geslacht en de mogelijke relaties met andere geslachten van de Agaricales en de Gasteromycetes. De indelingen van de soorten volgens

de systemen van Neuhoff, Singer en Romagnesi werden besproken, waarbij vooral het laatste wegens zijn practische waarde uitvoerig werd behandeld.
Hierna volgden enkele korte mededelingen. Dr.E.Kits van Waveren vertelde iets over enkele Lactarius-soorten uit de uvidus-groep, die hij in Wales en Schotland had verzameld. Drs. J. van Brummelen deelde iets mede over in Nederland voorkomende Ascodesmis-soorten.

Na de theepauze werden de meegebrachte melkzwammen uitgelegd, gedetermineerd en vergeleken. Hoewel verschillende aanwezigen speciaal gezocht hadden was slechts van een twaalftal soorten vers materiaal aanwezig.

Na een gemeenschappelijke Chinese maaltijd werd het avondprogramma geopend door Mevr. Dr. M.B. Schol-Schwartz, die ons aan de hand van vele voorbeelden en preparaten vertelde over haar onderzoek aan het Centraal Bureau voor Schimmelkultures te Baarn. Verschillende problemen, die optreden bij de aantasting van allerlei materialen door schimmels, werden met voorbeelden uit de practijk geïllustreerd.

Drs. J. van Brummelen besloot de avond met een causerie aan de hand van een grote serie kleurendia's van paddestoelen.

J. van Brummelen.

- - - - -

Tweedaagse excursie van de Floracommissie naar Denekamp.

Op vrijdagmiddag 13 october werd een gedeelte van het landgoed Singraven met het Arboretum bezocht. Vrijdagavond was er voor de acht deelnemers gelegenheid om hun vondsten te bekijken in het gastvrij ter beschikking gestelde laboratorium van het Museum Natura Docet. Zaterdag werd een bezoek gebracht aan de Beugelskamp, enkele andere gedeelten van Singraven en het Borgbos.

De mycoflora was beslist niet optimaal ontwikkeld. Vooral de Beugelskamp leverde echter nog wel wat op. Enige vermeldenswaardige vondsten zijn:

Hypocrea citrina	Pluteus salicinus
Galactinia micheli	Pluteus leoninus

Galactinia limosa
Ascobolus denudatus x
Saccobolus kerverni
Pseudocraterellus sinuosus
Merulius corium
Peniophora violaceo-livida
Irpex lacteus
Polyporus semipileatus
Phellodon confluens
Phellodon niger
Mycena flavescens
Agrocybe firma xx
Pluteus phlebophorus
Rhodophyllus molliusculus
Bolbitius aleuriatus
Conocybe brunnea
Conocybe mairei
Clitopilus omphalodes
Naucoria siparia
Inocybe squarrosa
Inocybe cookei
Inocybe napipes
Psathyrella lutensis
Russula solaris

x = tweede vondst in ons land.
xx = derde vondst in ons land.

J.v.Brummelen.

-.-.-

EXCURSIE GEVERSDUIN

Het aantal deelnemers van deze exc., die op 22 oct. '61 werd gehouden, bedroeg 16. De weersomstandigheden waren zeer goed, maar gezien de tijd van het jaar, was de rijkdom aan paddestoelen niet erg groot.

Toch waren er nog aardige dingen te vinden, vooral op de grazige duinpaadjes en in de duinvalleitjes.

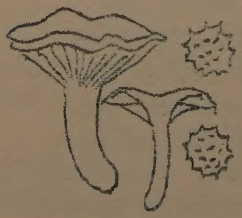

Ripartites Tricholoma(naar Kühn & Romagn).

Enige aardige vondsten waren : Boletus viscidus, Coprinus xanthotrix, Clavulinopsis cornicula, Leucopaxillus albissimus (paradoxus) Lactarius zonarius, Hygrocybe reai,
Rhodopaxillus irinus
" popinalis
Ripartites tricholoma

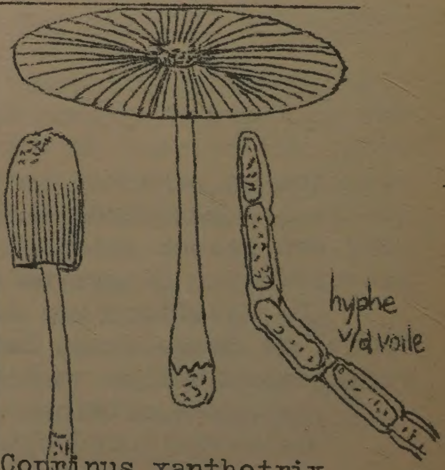

Coprinus xanthotrix (naar Lange)

DECEMBER : MYCENA TIJD

De mycoloog in ons land hoeft in het najaar na october nog niet op zijn lauweren te gaan rusten, november en ook december kunnen hog vele aardige vondsten opleveren. Als U het geluk hebt in een streek te wonen, waar nog bemoste bomen voorkomen, dan kunt U die bomen eens afzoeken naar kleine Mycena's, waarvan vele soorten op met mos begroeide bomen voorkomen.

Zo vond ik half dec. 1961 in een polder ten N.W. van Breda op knotwilgen een groot aantal kleine Mycena's met een schijfje aan de voet van de steel. Nu zijn er niet veel soorten schijfsteeltjes, zodat deze soort nog wel te determineren is. Een paar jaar geleden vond ik hem ook, maar ik kwam er toen niet uit. De vrij grote, ronde sporen hadden me op een dwaalspoor gebracht en ik had gezocht in de groep van de schors-mycena's, die alle ronde sporen hebben. (Hiertoe behoren o.a. Myc.corticola en pseudo-corticola). Het kleine schijfje had ik over het hoofd gezien. Onze vriend Bas hielp me echter uit de droom: Mycena clavularis Fr.ex Batsch.

Bij het bestuderen onder het microscoop vallen de ronde sporen op, die echter niet kogelrond zijn, doch iets afgeplat, bekijkt men ze van opzij, dan zijn ze schijfvormig. Een andere bijzonderheid is, dat de lamellen in een ringetje (collarium) samenkomen, zoals dat ook het geval is bij het bekende Wieltje, Marasmius rotula. Een loupe hebt U bij het onderzoek van deze Mycena's wel nodig, de grootste ex. zijn nog maar 5 mm. Maar de moeite waard om er eens op te letten is het zeker.

P.B.Jansen.

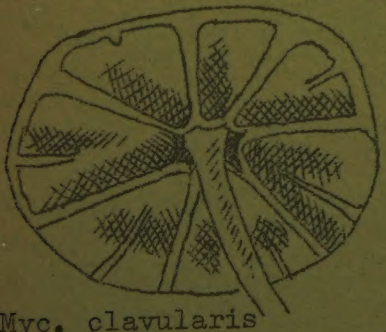

Myc. clavularis
(naar Kühner).
± 20x vergr.

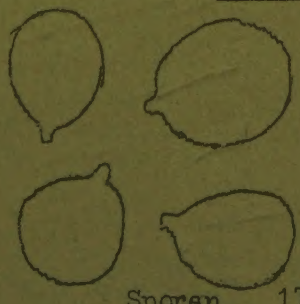

Sporen 1720 x

NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Bestuur.

G.L. van Eyndhoven, voorz., Floraplein 9, Haarlem.
Dr. G.A. de Vries, ond.-voorz., Chopinlaan 1, Baarn.
Mej. Dr. A. Jaarsveld, secr., Hugo de Vries-laboratorium,
Plantage Middenlaan 2a, Amsterdam-C.
Mej. Drs. J.P.S. Smit, penningm., Nic. Maesstraat 135,
Amsterdam-Z.
postrek. 90902, t.n.v. penningm.N.M.V.
Dr. R.A. Maas Geesteranus, bibl., Rijksherbarium, Nonnensteeg 1,
Leiden.
Dr. M.A. Donk, voorz. Flora-comm., Wassenaarseweg 265,
Den Haag.

Contributie.

De contributie bedraagt f. 6,50 per jaar voor gewone leden en f. 3,50 voor huisgenootleden en studentleden.

L E D E N L I J S T 1961.

De leden van de Ned. Mycologische Vereniging ontvangen tegelijk met deze Coolia een ledenlijst, die tot juli 1961 is bijgewerkt.
De oude lijst van 1955 was provincie gewijs ingedeeld, deze nieuwe is alphabetisch, beide systemen hebben hun voor- en nadelen.
Als U nu geregeld de in Coolia vermelde adreswijzigingen in deze nieuwe lijst noteert, dan blijft U steeds bij.
De eerste wijzigingen vindt U hieronder :

Dr.H.J.Hueck : van Kinschotenstraat 1, Delft.
T.O.van Kregten : Herenweg 85, Ankeveen.

Gevraagd: J.E. Lange: Flora Agaricina Danica.
Aanbiedingen aan: Fr. Benjaminsen
St. Hubertusstraat 44
Eindhoven.